

**OCENA OSIĄGNIĘĆ DR MARTY ŁOCKIEWICZ W POSTĘPOWANIU O NADANIE
STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO NAUK SPOŁECZNYCH W
DYSCYPLINIE PSYCHOLOGIA
NA WYDZIALE NAUK SPOŁECZNYCH UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO**

I. INFORMACJE O WYSZTAŁCENIU I ZATRUDNIENIU KANDYDATKI

Pani dr Marta Łockiewicz ukończyła studia magisterskie w zakresie psychologii w roku 2005 na Uniwersytecie Gdańskim na Wydziale Nauk Społecznych, a w roku 2009 uzyskała stopień magistra w zakresie filologii angielskiej na tym samym uniwersytecie. W roku 2010 uzyskała stopień doktora nauk społecznych w dyscyplinie psychologia również na Uniwersytecie Gdańskim. Praca doktorska została wyróżniona, a dotyczyła zasobów psychologicznych osób dorosłych z dysleksją. Była zatrudniona jako asystent w Zakładzie Psychologii i Psychopatologii Rozwoju na tym samym uniwersytecie i aktualnie jest tam zatrudniona jako adiunkt.

II. OCENA OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO

(art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy o Szkolnictwie Wyższym) z dnia 20 lipca 2018 r.)

Główne osiągnięcie dr Marty Łockiewicz zatytułowane „Analiza mechanizmów uczenia się czytania i pisanania w języku angielskim jako obcym u polskich uczniów, szczególnie uczniów z dysleksją” stanowi cykl 7 publikacji/artykułów.

Habilitantka dokonuje psycholingwistycznej analizy mechanizmów uczenia się czytania i pisanania w języku angielskim jako obcym (EFL) u polskich uczniów. Skupia się na młodzieży z dysleksją. Ujmuje szeroko uczenie się czytania i pisanania w języku angielskim jako obcym, analizuje to z różnych perspektyw: procesu nauczania języka

angielskiego w polskim systemie edukacji, charakterystyki i porównania umiejętności czytania i pisania w języku angielskim jako obcym uczniów z dysleksją i bez problemu dysleksji, oraz psychologicznych, szczególnie językowych, uwarunkowań tych umiejętności. To pozwoliło na opisanie badanego zjawiska z uwzględnieniem wielu czynników podmiotowych (np. pamięci, świadomości fonologicznej), jak i metodyki nauczania języka. Cykl artykułów obejmuje 7 empirycznych doniesień, które dotyczą oryginalnego obszaru badawczego, tj. edukacji polskich uczniów z dysleksją uczących się języka angielskiego. Habilitantka dostarcza interesujących wniosków na temat mechanizmów uczenia się tego języka obcego u nich. Ukazuje proces nauczania języka obcego w Polsce akcentując zjawisko interferencji międzyjęzykowej w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego. Warto podkreślić, iż oba te języki różnią się w kwestii czytania transparentnością, regularnością i spójnością ortografii. Autorka publikacji nie tylko wnikliwie analizuje te procesy, ale też formułuje sugestie odnośnie dydaktyki w celu uniknięcia negatywnego transferu.

Opierając swoje badania na modelu teoretycznym współzależności językowej oraz hipotezie różnic w kodowaniu językowym, dowodzi, że młodzież z dysleksją w zestawieniu z młodzieżą bez dysleksji, czyta mniej poprawnie w EFL, dotyczy to także pseudosłów, popełnia więcej błędów w pisaniu (zarówno ortograficznych jak i fonologicznych), ogólnie ma większe problemy z fonologią w EFL. Habilitantka wykazała, iż im większa poprawność czytania i pisania w NL (języku ojczystym) tym lepszy proces uczenia się czytania i pisania w EFL i odwrotnie. Aby wnikliwie wyjaśnić mechanizmy leżące u podłoża tych zjawisk Habilitantka bada procesy poznawcze takie jak krótkotrwała pamięć werbalna, krótkotrwała pamięć fonologiczna w relacji do segmentacji pseudosłów na fonemy i łączenia fonemów w pseudosłowa oraz RAN (zautomatyzowane nazywanie). Potwierdza tym samym, że trudności w uczeniu się czytania i pisania w EFL u młodzieży dyslektycznej są spowodowane zaburzeniami w NL, tzn. deficytami przetwarzania fonologicznego. Co więcej, wykazuje też, że świadomość fonologiczna w NL jest predyktorem poprawności czytania w EFL. Dysleksja jest zatem istotnym czynnikiem ryzyka w uczeniu się EFL.

Dr Marta Łockiewicz wskazuje na interesujące odmienności w zakresie tych mechanizmów pomiędzy grupą bez dysleksji i z dysleksją; badani z dysleksją polegają bardziej na krótkotrwałej pamięci werbalnej, co w jakimś stopniu może obniżyć ich rezultaty w uczeniu się EFL. Podobnie w odniesieniu do pisania, Habilitantka wykazała, iż osoby z dysleksją nie wykorzystują swoich umiejętności

językowych zdobytych w ramach nauki poprawnej pisowni wyrazów w NL, gdy uczą się pisania w EFL. Oprócz tego, wykazała, iż znajomość słownictwa w EFL jest istotnym predyktorem płynności czytania słów oraz zapisu pojedynczych słów w EFL.

W wyjaśnianiu mechanizmów procesu uczenia się EFL sięga też do analizy wczesnych predyktorów badając dzieci przedszkolne. Projekt ten ma szczególnie nowatorski charakter, ponieważ dotyczy umiejętności przetwarzania fonologicznego, jak i znajomości EFL, u dzieci, które nie zaczęły jeszcze formalnej nauki czytania i pisania. Przyniosło to interesujące rezultaty, iż świadomość fonologiczna w NL jest predyktorem biernej i czynnej ustnej znajomości EFL u przedszkolaków, a znajomość polskich liter i niewerbalny IQ były predyktorami biernej i czynnej ustnej znajomości EFL u przedszkolaków.

Oceniając całościowo prace Habilitantki wskazane jako **osiągnięcie naukowe**, należy podkreślić, iż prace te cechuje bardzo wysoki poziom merytoryczny, oryginalność problematyki, próby kompleksowego ujęcia badanych zjawisk, wysoki poziom metodologiczny, co w sumie prowadzi do wniesienia ważnego wkładu w wiedzę psychologiczną na temat mechanizmów uczenia się języka angielskiego jako obcego (EFL) u młodzieży polskiej z dysleksją, jak i bez dysleksji.

III. OCENA POZOSTAŁYCH PUBLIKACJI KANDYDATKI PO UZYSKANIU STOPNIA DOKTORA

Dr Marta Łockiewicz opublikowała szereg artykułów w wysoko punktowanych czasopismach oraz rozdziałów. Ich tematyka jest częściowo powiązana z analizą mechanizmów uczenia się czytania i pisania w EFL u polskich uczniów z dysleksją, ale też dotyczy innych kwestii. Ustaliła m.in., iż pisanie krótkich tekstów/ wypracowań w EFL przez osoby z dysleksją prowadzi do błędów wynikających z deficytów przetwarzania fonologicznego, błędów w zapisie pojedynczych wyrazów. Opisała też odmienny i nietypowy wzorzec relacji między pamięcią długotrwałą i krótkotrwałą a znajomością słów w EFL u osób z dysleksją. Konkluduje, iż może stanowić czynnik ryzyka w uczeniu się słownictwa w EFL u takich osób.

Oprócz wymienionych wątków, Habilitantka interesuje się kwestią nauczania języka angielskiego jako obcego w Polsce, podłożem poznawczym umiejętności czytania i pisania w języku polskim, funkcjonowaniem dorosłych osób z dysleksją (w

tym obszarze opublikowała pierwszą w Polsce monografię poświęconą tej problematyce), psychologią edukacyjną, więziami między matką i dzieckiem oraz charakterystyką relacji małżeńskich w rodzinach zastępczych. Ogólnie prace te charakteryzują się wysokim poziomem merytorycznym i dbałością metodologiczną.

Bardzo wartościowym Jej osiągnięciem jest także opublikowanie *Metody Dobrego Startu* w wersji anglojęzycznej. Co więcej, habilitantka przeprowadziła bardzo cenne badania we współpracy z Prof. Angelą J. Fawcett z Uniwersytetu w Sheffield, w ramach grantu NCN Harmonia, dotyczyły one specyficznych trudności w uczeniu się czytania i poprawnej pisowni (perspektywa międzyjęzykowa). Owocem tego grantu są publikacje, w których opisano wyniki w zakresie czytania i pisania uczniów polskich i angielskich z dysleksją i bez dysleksji. Ten paradygmat porównań dostarczył danych na temat, jak pisze habilitantka, „wpływu NL i negatywnego transferu międzyjęzykowego między syntetycznym językiem polskim a analitycznym językiem angielskim”.

Znakomita większość artykułów naukowych, jak i monografii, została napisana we współpracy z wieloma różnymi osobami zarówno z Polski, jak i zagranicznymi. Jeden artykuł, który wymieniła habilitantka, jest pracą samodzielną: Łokcewicz, M. (2019). The role of motivation in learning foreign languages: towards a global self-identity - a literature analysis. *Current Issues in Personality Psychology*, 7(2), 81-90. <https://doi.org/10.5114/cipp.2019.84569>. Praca zespołowa jest bez wątpienia mocnym atutem Habilitantki, jednak pozostaje pewien niedosyt; powinno się w dorobku znaleźć nieco więcej samodzielnie opracowanych artykułów badawczych.

Ogólnie **pozostałe publikacje** Habilitantki oceniam bardzo wysoko.

IV. INFORMACJA O WYKAZYWANIU SIĘ ISTOTNĄ AKTYWNOŚCIĄ NAUKOWĄ ALBO ARTYSTYCZNĄ REALIZOWANĄ W WIĘCEJ NIŻ JEDNEJ UCZELNI, INSTYTUCJI NAUKOWEJ LUB INSTYTUCJI KULTURY, W SZCZEGÓLNOŚCI ZAGRANICZNEJ

Dr Marta Łockiewicz jest aktywnym badaczem zarówno w obszarze rodzimej psychologii, jak i w ośrodkach zagranicznych. Uczestniczyła w 21 konferencjach międzynarodowych po uzyskaniu stopnia doktora i w 16 konferencjach ogólnopolskich po uzyskaniu stopnia doktora.

Zrealizowała też granty badawcze:

- jako Kierownik Projektu badań: *Specyficzne trudności w uczeniu się czytania i poprawnej pisowni - perspektywa międzyjęzykowa*, jednostka nadająca: Narodowe Centrum Nauki (NCN), konkurs Harmonia, z prof. Angelą Fawcett, University of Sheffield;

- jako Wykonawca badań w *ORISC - Oracy in the school culture* (portugalsko-polska wymiana osobowa finansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Ministério da Educação e Ciência);

- w programie Leonardo da Vinci Projekt INCLUDE/Brytyjskie Towarzystwo Dysleksji w latach 2005 - 2007 jako przedstawicielka Partnera: Uniwersytetu Gdańskiego;

- jako Zastępca członka (MC Substitute Member) Management Committee Akcji COST IS1401 *Strengthening Europeans' Capabilities by Establishing the European Literacy Network (ELN)* w latach 2014 - 2019.

Habilitantka odbyła też liczne staże i wyjazdy studyjne w uczelniach zagranicznych, jak np: University of Luxembourg, Instituto Politecnico de Lisboa, Birkdale Senior School (Sheffield), Bangor University, Klaipėdos Universitetas, Universidad de Jaén, Rovira i Virgili University (Tarragona, Hiszpania).

Realizowała szereg projektów finansowanych przez rodzimy uniwersytet. Współpracowała i współpracuje z wieloma naukowcami w Polsce, jak i za granicą. Współpracuje także z instytucjami, jak np. z Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych w Gdańsku czy Instytut Badań Edukacyjnych.

Była członkiem komitetów naukowych/organizacyjnych 6 konferencji międzynarodowych po uzyskaniu stopnia doktora i 4 konferencji ogólnopolskich. Niektóre z nich były współorganizowane przez uczelnie i instytucje inne niż Uniwersytet Gdański. Jeśli chodzi o uczestnictwo w programach europejskich lub innych programach międzynarodowych, pełni funkcję zastępcy członka (MC Substitute Member) Management Committee w Akcji COST IS1401 *Strengthening Europeans' Capabilities by Establishing the European Literacy Network (ELN)*, delegatka z Polski, od maja 2019 roku.

Wykonała także 11 recenzji dla czasopism angielskojęzycznych, w tym 7 recenzji dla czasopism zagranicznych (mających współczynnik wpływu IF) i 4 recenzje dla czasopism polskich oraz 5 recenzji metod diagnostycznych dla Pracowni Testów Psychologicznych i Pedagogicznych w Gdańsku. Jest członkiem trzech

międzynarodowych organizacji: The International Association for Research in L1 Education (ARLE), European Literacy Network, Educational Role of Language Network.

Wskaźniki bibliometryczne:

Sumaryczny impact factor: 16,693;

Liczba cytowań publikacji wg Web of Science: 39; bez autocytowań = 32,

wg Scopus : liczba cytowań = 60; bez autocytowań = 45;

Indeks Hirscha opublikowanych publikacji według bazy Web of Science: 4;

Liczba punktów punktów MNiSW: od 2010: 600,0566.

OCENA DOROBKU DYDAKTYCZNEGO I POPULARYTORSKIEGO

Jako nauczyciel akademicki dr Marta Łockiewicz realizuje szereg przedmiotów, była promotorem pomocniczym w doktoracie, promotorem i recenzentem prac magisterskich i licencjackich. Była koordynatorem programu Erasmus w Instytucie Psychologii UG, przewodniczącą lub członkiem Komisji Egzaminacyjnych egzaminu doktorskiego z języka angielskiego, przewodniczącą lub członkiem Komisji Rekrutacyjnych i innych. Wielokrotnie też wykonywała tłumaczenia wykładów na konferencjach i inne tłumaczenia na potrzeby instytutu.

W zakresie osiągnięć popularyzatorskich wymieniła kilka publikacji. Była też nagrodzona Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz innymi nagrodami.

Biorąc pod uwagę zaprezentowane dane na temat działalności Habilitantki w zakresie **wykazywania się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej**, nie ma żadnych wątpliwości, iż aktywność Habilitantki należy ocenić bardzo pozytywnie. Jest ona wartościowym badaczem obecnym zarówno w rodzimej psychologii, jak i w obszarze międzynarodowym. Owocnie współpracuje z instytucjami zagranicznymi i polskimi, prowadzi badania i publikuje we współpracy z wieloma ośrodkami w Polsce i za granicą. Jej dorobek jest rozpoznawalny, na co wskazuje liczba cytowań i indeks Hirscha, udział w komitetach konferencji i w

programach międzynarodowych (COST). Jej działalność dydaktyczną i popularyzatorską należy również ocenić pozytywnie

V. KONKLUZJA

Reasumując wyżej wyrażone opinie na temat **głównego osiągnięcia** dr Marty Łockiewicz oraz **pozostałej aktywności** stwierdzam, że Pani doktor posiada w dorobku osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój psychologii (w szczególności psychologii dysleksji) oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, w szczególności zagranicznej (w myśl Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r.).

Dr Marta Łockiewicz wskazuje nowe obszary badawcze i możliwości rozwoju dyscypliny psychologia. Dostarcza nowej wiedzy na temat mechanizmów uczenia się języka angielskiego jako obcego u młodzieży z dysleksją, psycholingwistycznego i edukacyjnego ujęcia uczenia się języka obcego, psychologii rozwojowej i edukacyjnej. Stanowi to ważny wkład w obszar psychologii dysleksji, edukacyjnej i rozwojowej. Dr Marta Łockiewicz spełnia kryteria wymienione Ustawie o Szkolnictwie Wyższym z dnia 20 lipca 2018 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. W świetle powyższego stwierdzam, iż dorobek Pani dr Marty Łockiewicz spełnia kryteria osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie psychologia.

Barbara Gawda

